

«Who do you say I am?» (Mt 16:15)

Internasjonal missiologikongress i Roma oktober 2000

JAN-MARTIN BERENTSEN

1. NOTMs lesere vil være godt orientert om *International Association for Mission Studies* (IAMS) som Egede Instituttet ved O.G. Myklebust i sin tid var med å stifte. IAMS' tiende kongress ble avviklet i Sør Afrika i januar i fjor, og omtalt i NOTM 3, 2000. Relativt ukjent tør det derimot være at romersk-katolske missiologer, som fra starten av har vært sentrale i IAMS og fremdeles er det, i 1998 i tillegg etablerte sin egen organisasjon – *International Association of Catholic Missiologists* (IACM). Hensikten var ikke å konkurrere med IAMS, men å fremme misjonsvitenskapen i Den romersk-katolske kirke og missiologien i kirkens teologiske utdannelse.

Denne organisasjonen, sammen med Pontifical Urbaniana University, sto som innbyder til en internasjonal kongress i Roma 17.-20. oktober 2000 med temaet «Hvem sier dere at jeg er?» Begivenheten var et ledd i den lange rekken av store, kirkelige arrangementer som gikk av stabelen i Roma i jubelåret 2000. Invitasjonen, som også gikk til protestantiske misjonsteologer, uttrykte seg slik:

The Great Jubilee Year 2000 is a moment of thanksgiving for the gift of salvation in Jesus Christ. The jubilee marks also the end of two millenniums of Christian Mission and the beginning of the third millennium during which there should be a renewed

proclamation of the Gospel. On this occasion a missiological reflection on the past, the present and the future of Christian mission should definitely be one of the most important events of the Jubilee Year.

Kongressen fant med andre ord sted i en by som sydet av pilegrimer og andre tilreisende, med det ene kjempearrangementet etter det andre på Petersplassen og i Romas pilegrimskirker for øvrig.

Stedet var altså *Pontifical Urbaniana University*, Romas «Missiary University» som universitetet selv benevner seg. Det har nær tilknytning til Kongregasjonen for troens utbredelse og er lokalisert på høyden like ved Peterskirken. Både stedet og institusjonen imponerer med sin atmosfære av lang historie og bred internasjonalitet. Hele Urbaniana-universitetes målsetting er å tjene kirkens misjon. «Missiology Faculty» er ett av fire fakulteter, med studenter og en svær stab av professorer fra alle deler av verden. Det utdannes til lederskap i kirkens misjon, og det forskes i misjonens historie og nåtid med universitetets forskningsbibliotek som en unik kilde til kunnskap. Kongressens plenumssamlinger fant sted i institusjonens store og moderne Aula Magna. Dens amfi rommet akkurat de ca 1500, alt overveiende romersk-katolske deltakerne.

2. Kongressens hensikt var, som sagt, å bidra til «a missiological reflection on the past, the present and the future of Christian mission». Den distribuerte presentasjonen av kongressen utdypet dette med følgende presisering:

The Congress is intended to reanimate the whole Church towards a better, comprehensive understanding and praxis of Christian mission, justify its continued validity at all times, situate Christian mission in the continental contexts, and most of all, to emphasize the centrality of Jesus Christ in the mission of the Church.

Målsettingens siste og viktigste ledd var tydelig markert ved kongressens hovedtema: «Hvem sier dere at jeg er?» Det avgjørende kristologiske spørsmålet fra Matteus 16 gikk igjen både i de generelle foredragene, i foredragene som profilerte de ulike kontinentale kontekstene, og i arbeidsgruppene.

Her er ikke stedet for en inngående gjennomgang av alle foredragene som ble holdt. De vil om ikke lenge bli gjort tilgjengelig i

bokform. En presentasjon av temaene og foredragsholderne er tilstrekkelig til å forstå både hvor misjonsteologisk sentral tematikken var, og med hvilken tyngde den ble behandlet. Kongressen startet med to generelle foredrag. Biskop Walter Kasper, sekretær i the Pontifical Council for Promoting Christian Unity, foreleste over «The Uniqueness and Universality of Jesus Christ», mens professor Claude Geoffrè, Catholic Institute of Paris, tok for seg temaet «The Christian Claim of Universality: Missiological Implications».

Deretter fulgte tre foredrag som behandlet temaet ut fra hver sin kontinentale kontekst. Professor George Karakunnel, Faculty of Theology, Aluva, India: «The Uniqueness of Jesus Christ in Indian Theological Reflection»; Afrikas kanskje mest fremtredende romersk-katolske teolog, professor Charles Nyamiti, Higher Catholic Institute of East Africa, Nairobi: «Christ as our Ancestor par Excellence. Christological Approaches in African Theology»; og professor Carlos Palacio, Faculty of Theology CES, Belo Horizonte, Brasil: «Salvation in Christ: Latin American Theological Reflection».

Etter hvert av foredragene var det kortere, kommenterende og utfyllende «interventions». Interessant nok var to protestanter, Gerald H. Anderson, USA, og John Mbiti, p.t. Sveits, invitert som slike ko-referenter. De leverte innholdsmessig og pedagogisk utmerkede bidrag som ble godt motatt av forsamlingen. Foredragsrekken ble avsluttet med et tredje generelt og sammenfattende perspektiv ved dogmatikeren, professor Marcello Bordoni, Pontifical Lateran University, Roma: «Inculturation of Christology and the Christological Tradition of the Church».

3. Det var i mange henseender en interessant opplevelse å overvære kongressen. Nyten av å fornye og etablere personlig og faglig kontakt med romersk-katolske missiologer skal jeg ikke her gå nærmere inn på. La meg i stedet kort anføre følgende observasjoner til arrangementet og temaet som ble behandlet.

- For det første var den tekniske siden ved arrangementet imponerende, ikke minst den måten en turnerte språkproblemet på. Kongressen hadde fem offisielle språk, og både foredrag og innlegg i plenum gikk etter fritt valg på ett av disse, med profesjonell simultantoversettelse til de fire andre. Det problemet har aldri IAMS kommet i nærheten av å løse på tilsvarende vis. Der er det stadig en ulykkelig tendens til at den som ikke behersker det engelske språk, helst får tie stille.

- Tematikken – med utgangspunkt i Jesu spørsmål til disiplene - var meget sentral, og interessen for sammenhengen mellom kristologi og misjonsforståelse var åpenbar. Det er betydningsfullt, for det innebærer at en beveger seg rundt det som er kjernen i all kristen misjon og dermed behandler et felles tema for missiologi i ulik kirkelig kontekst. Dialektikken mellom det universelle og det kontekstuelle i kirkens Kristus-bekjennelse som her ble tydelig fokusert, er kanskje det mest spennende - og spenningsfylte - tema i dagens misjonsteologi.

- Temaet ble behandlet med stor og imponerende tyngde, jeg hadde nær sagt både innholdsmessig og hierarkisk. Foredragene var lange og tunge, med referanser til sentrale aktstykker i Den romersk-katolske kirkes tradisjon. De var ikke umiddelbart lett tilgjengelige, og de ble fremført av betydningsfulle menn med viktige posisjoner i kirkens hierarki. En beklemmende følelse av sterk mangel på pedagogikk gjorde at jeg – henvendt til en romersk-katolsk kjenning fra London - uttrykte beundring over en forsamling som klarer å absorbere så store doser tungt stoff på en gang. Hans svar gjorde meg både lettet og bekymret: «No, this is totally overambitious!» Den evaluerende runden i plenum ved kongressens avslutning var interessant: Forsamlingen etterlyste både kvinner og legfolk på talerstolen i Aula Magna.

- Innholdsmessig var foredragene i det vesentlige dominert av en i dag velkjent, inklusivistisk forståelse av Kristus og hans verk. Pdes. er Kristi død og oppstandelse – «the paschal mystery» – av universell, frelsende betydning uansett om mennesker møter kirkens forkynnelse av Kristus eller ei. Pdas. er ikke religionene frelsesveier i den forstand at de overflødiggjør kirkens misjon. Tvert imot understreket en at kristen misjon i det tredje millennium er like nødvendig som noen gang.

Deklarasjonen «Dominus Iesus» som kom fra troskongregasjonen sist sommer, og som ved sitt oppgjør med en pluralistisk og relativistisk religionsteologi har forårsaket adskillig opprør blant romersk-katolske akademikere, spilte overraskende nok ingen rolle i foredragene og debatten. Det kan dels skyldes at foredragene var utarbeidet og innsendt før deklarasjonen kom, dels – og kanskje helst? - at de kretser i kirken som kritiseres i dokumentet neppe er de som fyller benkene i en misjonskongress.

Og likevel var det saktens debatt. Bl.a. gjorde ikke-indiske asiater oppmerksom på at deler av den kristologi som er utviklet i India, ikke uten videre kan sies å være generelt asiatiske. Til det er

den for sterkt preget av Indias spesielle historie og situasjon. Like-
dan var yngre afrikanere opptatt av at talen om Kristus som
«ancestor»/«ancestor par excellence», ikke uten videre er forståelig
og tiltrekkende for ungdom i dagens afrikanske storbyer.

- Til sist var det interessant å legge merke til at debatten om-
kring missiologiens plass i romersk-katolsk teologisk utdanning frem-
deles går for fullt. I USA har ikke minst fremtredende kvinnelige
misjonsforskere gått i bresjen for at missiologien må gis rom som
egen disiplin. Gerald H. Anderson fikk hjertelig applaus da han
ønsket sine kvinnelige katolske kolleger lykke til i sitt engasje-
ment. Det var ord som falt i god jord i en misjonskongress på Den
romersk-katolske kirkes «Missionary University», hvor en stor del
av deltakerne var ordenssøstre.